

Proveden Trening mladih osoba s invaliditetom o neovisnom življenju

U suradnji s **Europskim forumom osoba s invaliditetom (EDF)**, **8. Centar znanja za društveni razvoj u području unapređenja kvalitete življenja osoba s invaliditetom** održao je dana 7. listopada 2020. putem Zoom platforme **Trening mladih osoba s invaliditetom o neovisnom življenju**.

Značaj Treninga ogleda se u prijenosu specifičnih znanja o neovisnom življenju na području RH i drugim europskim zemljama sudionika Treninga, a u vrijeme pandemije predstavlja poticaj mladim osobama s invaliditetom iz svih država Europske unije da se aktivno uključe u razbijanje predrasuda i barijera u svojim zemljama.

Moderatorica Treninga bila je članica Foruma mladih EDF-a Sigridur Fossberg Thorlaciu, aktivistica u području ljudskih prava iz Islanda.

Uvodno izlaganje održao je predsjednik Foruma mladih EDF-a Kamil Goungor, novinar koji je zaposlen kao službenik u Europskoj mreži neovisnog življenja (ENIL). Uz predstavljanje svog iskustva neovisnog življenja naglasio je važnost prava osoba s invaliditetom da sami biraju kako će živjeti u zajednici, a to je prvenstveno da imaju kontrolu nad svojim životom i osobnu pomoć u življenju. Istaknuo je važnost članka 19. UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, kao temelja za ostvarivanje prava na neovisno življenje te Opći komentar br. 5 o neovisnom življenju i uključenosti u zajednicu koji sadrži detaljno obrazloženje načina primjene članka 19. Konvencije.

Gongour je predstavio dvanaest bitnih sastavnica neovisnog življenja: svrsishodne i pristupačne informacije; primjereni dohodak; odgovarajuće i

dostupne zdravstvene i socijalne usluge; u potpunosti pristupačan sustav prijevoza; potpuno pristupačan okoliš; odgovarajuće asistivne tehnologije i pomagala; dostupnost pristupačnog i prilagođenog stanovanja; adekvatno pružanje osobne asistencije; dostupnost inkluzivnog obrazovanja i osposobljavanja; jednake mogućnosti zapošljavanja; neovisno zagovaranje i

samozastupanje te dostupnost usluge Peer Counselling. Naveo je primjer Slovenije kao zemlje koja je, kako kaže, prepoznala i radi na kvalitetnom pružanju podrške mladim osobama s invaliditetom, a Trening je poslužio i kao prilika za prikaz [filma](#) na temu neovisnog življenja.

Loredana Disci, stručna suradnica za mlade EDF-a predstavila je mehanizme ostvarenja neovisnog življenja kroz izlaganje o značajkama Alternativnog izvješća, Europskom semestru, mogućnostima korištenja EU fondova i značaju institucije pravobranitelja. Osvrnula se na pitanja iz područja ljudskih prava, a jedno od njih jest i zaljubljuvanje mladih osoba s invaliditetom, za koje kaže da mogu uz podršku obitelji i okoline zasnovati obitelj.

Predsjednica Foruma mladih SOIH-a i studentica prava Katarina Strunjak, uz osobno iskustvo neovisnog življenja predstavila je SOIH te vrste osobnih pomagača u RH prema vrsti invaliditeta, kao i način i mogućnosti uključivanja u uslugu osobne asistencije. Istaknula je pristupačan i dostupan prijevoz za osobe s invaliditetom na području Grada Zagreba, a osvrnula se i na primjenu Zakona o pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora.

Matthieu Chatelini, član Foruma mladih EDF-a, predstavio je način osiguravanja usluge osobne asistencije u Francuskoj te iznio svoje iskustvo i zadovoljstvo s 24-satnom uslugom osobne asistencije koju ostvaruje zbog cerebralne paralize.

Svoje iskustvo neovisnog življenja podijelili su i mladi iz Hrvatske koji su se uključili u Trening putem Zoom aplikacije te su se složili da je jedino Grad Zagreb u Hrvatskoj grad koji pruža više mogućnosti osobama s invaliditetom u odnosu na ostale gradove. Mišljenja su da je potrebno izglasati Zakon o osobnim asistentima sukladno potrebama korisnika.

Na treningu je sudjelovalo preko 60 osoba koje su se putem platforme uključile u raspravu o neovisnom življenju u RH.

Financiranje udruga, inkluzivni dodatak i usluge pomagača - gdje smo i što očekivati?

• Pokret osoba s invaliditetom upozorava na nužno donošenje Zakona koji će poboljšati kvalitetu života osoba s invaliditetom • U Hrvatskoj preko pola milijuna osoba s invaliditetom • Udruge osoba s invaliditetom često puta jedino mjesto socijalnog uključivanja osoba s invaliditetom • Inkluzivni dodatak - potreba za povećane troškove invaliditeta izazvane neprilagođenošću okoline ili nedostatkom usluga • Iako postoje radne skupine i prijedlozi za Zakon o inkluzivnom dodatku i Zakon o osobnoj asistenciji nisu uvršteni u plan za njihovo donošenje ni 2021. godine

Pokret osoba s invaliditetom, u okviru 8. Centra znanja za društveni razvoj u RH dana 19. listopada organizirao je tematski skup s ključnim dionicima pod nazivom „**Financiranje udruga, inkluzivni dodatak i usluge pomagača - gdje smo i što očekivati?**“ sa svrhom definiranja ključnih koraka kako bismo došli do kvalitetnih sustavnih, zakonskih rješenja koja će poboljšati kvalitetu života preko pola milijuna osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj. Tematski skup organiziran je uz financijsku potporu Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.

U sklopu tematskog skupa, govorili su:

- Zvezdana Bogdanović, savjetnica ministra Aladrovića, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike
- Anka Slonjšak, pravobraniteljica za osobe s invaliditetom
- Ljubica Lukačić, saborska zastupnica
- Maja Grba Bujević, potpredsjednica Odbora za zdravstvo i socijalnu politiku Hrvatskog sabora
- Marica Mirić, predstavnica 8. Centra znanja

Predstavnica pokreta osoba s invaliditetom i 8. Centra znanja za društveni razvoj u RH, Marica Mirić, tijekom uvodnog izlaganja govorila je o dugogodišnjem angažmanu i udruga osoba s invaliditetom i pravobraniteljice za osobe s invaliditetom na ovim zakonima: „Nakon 15 godina agitiranja Saveza i udruga osoba s invaliditetom i 12 godina agitiranja Pravobraniteljice za osobe s invaliditetom ponovno se skoro vraćamo na početak iako su ovi Zakoni krucijalni zakoni za poboljšanje kvalitete života osoba s invaliditetom u RH, jer Zakon o osobnoj asistenciji i Zakon o inkluzivnom dodatku, ali ni Zakon o financiranju reprezentativnih udruga osoba s invaliditetom ponovno nisu uključeni u plan zakonodavnih aktivnosti za 2021. godinu. Što se tiče inkluzivnog dodatka, kroz godine se puno radilo na tome, osnovana je i radna skupina kod Ministarstva, no još uvijek je problem da uz broj osoba koji trebaju primati inkluzivni dodatak uključuju se i starije životne dobi koje nisu prošle vještačenja. Zakon o osobnim pomagačima bitan je jer unaprjeđuje kvalitetu života ne samo osobe s invaliditetom nego i njezine obitelji.

Osoba s invaliditetom time dobiva pravo na izbor, na donošenje odluke, na kontrolu svoga života, te dobiva osnovne sastavnice neovisnog življenja, dok obitelj dobiva kvalitetnije provođenje slobodnog vremena, te veliku sigurnost u slučaju bolesti ili smrti da će osoba ostati živjeti u svojoj lokalnoj zajednici i da će imati potporu koju treba”.

Ispred Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, savjetnica ministra Zvezdana Bogdanović u svom izlaganju osvrnula se kako se već dugi niz godina radi na Zakonu o osobnoj asistenciji i Zakonu o inkluzivnom dodatku, te da Ministarstvo nastoji što je moguće bolje definirati kompletnu podlogu donošenja tog Zakona, te je dodala: „Cilj donošenja Zakona o inkluzivnom dodatku je u jednom pravo osigurati financijsku potporu osobama s invaliditetom, pojednostaviti postupak ostvarivanja prava i osigurati pravedniju raspodjelu prava... Svi smo svjesni toga da jedan iznos ne može biti pravedan iznos ako se odnosi na različite potrebe i različite situacije u kojima žive osobe s invaliditetom u društvu. „

Također je naglasila što će radna skupina u narednom periodu morati prvo napraviti: „...očistiti se o inkluzivnom dodatku i njegovom iznosu u postocima, o rješenju ili ne donošenju iskaznice kao uvjet u prava o statusu osoba s invaliditetom, o broju razina za ostvarivanje tih prava, o mogućnosti ušteda na nekim drugim stavkama namijenjenim osobama s invaliditetom, dohodovnom cenzusu s kojim se nikako ne slažu osobe s invaliditetom i ne prihvaćaju ga kad je u pitanju inkluzivni dodatak, ali naravno i uključivanju prava iz mirovinskog i drugih sustava. Kada to budemo jasno mogli definirati i budemo imali definirano onda ćemo moći ići i s izradom samog zakona odnosno projekcijama financijskim koje su užasno važne u ovom trenutku i koje su zapravo razlog zašto ga nismo stavili u plan zakonodavnih aktivnosti za 2021. godinu.“ Što se tiče Zakona o osobnoj asistenciji naglasila je „Svima je važno da se Zakon donese što prije i da se za njih osiguraju sredstva. Na godišnjoj razini Ministarstvo za ovu uslugu za programe i projekte izdvaja preko 125 milijuna kuna u ovom trenutku. Svjesni smo da će se brojka bitno povećati korisnika ovoga prava onog trenutka kada se donese zakon i da je za to naravno potrebno osigurati daleko veća sredstva u proračunu nego imamo sad. Ima još dosta otvorenih pitanja mi ćemo intenzivno raditi na donošenju i jednog i drugog zakona i pokušati što je moguće više zadovoljiti želje i potrebe svih ali poštujući naravno i ograničenja koja imamo.“ Kao odgovor na pitanje kada se mogu

očekivati zakoni o inkluzivnom dodatku i osobnoj asistenciji odgovorila je da kada ćemo imati nacrt prijedloga zakona gotove da on u svakom slučaju može ući u žurnu proceduru, no da se sva otvorena pitanja moraju riješiti što je prije moguće i onda razmišljati o datumu njegova donošenja ali naravno i o datumu provedbe jer za datum provedbe moramo imati fiskalnu odgovornost da bi on bio provediv.

Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom Anka Slonjšak istaknula je da godinama govorimo o tome, da je i sama korisnica usluge osobne asistencije, da se puno toga napravilo no da je zabrinjava da se stalno priča o gotovo identičnim stvarima kao i prije par godina da nema dovoljno financijskih sredstava, da treba napraviti analizu, da bi trebalo napraviti određene promjene. Istaknula je da je svjesna činjenice da to nije lako, no zalaže se da se zakoni donesu čim prije iz više razloga. Što se tiče Zakona o osobnoj asistenciji istaknula je da je važan zbog izuzetno velike liste čekanja za ulazak u ustanove, te kako bi se prevenirao odlazak u ustanove smatra da je podrška u zajednici jedan od najvažnijih razloga da se taj zakon čim prije donese. Naglasila je kako je osnovno da doista osoba s invaliditetom dobije onu podršku koliko mu je potrebno, naravno da država ne može sve pokriti ali barem osnovno da bi osoba mogla ostati u svom domu. Vezano uz Zakon o inkluzivnom dodatku istaknula da inkluzivni dodatak mora biti bez i dohodovnog i imovinskog cenzusa i da se zalaže da on doista bude za pokrivanje povećanih troškova invaliditeta i to onih troškova koji se ne podmiruju kroz zdravstveno i socijalno i drugi troškovi koje osoba mora sama plaćati da bi mogla funkcionirati i živjeti.

Saborska zastupnica Ljubica Lukačić, na pitanje zašto donošenje navedenih zakona tako dugo traje rekla je kako je tako jer se ne mogu dogovoriti oko vrlo važnih stvari i smatra da će to biti tako dok nećemo znati tko je osoba s invaliditetom, jer to još uvijek ne znamo, a kada budemo imali tu definiciju da će sve biti lakše pa i donošenje ovih zakona. Također je istaknula da podržava osobe s invaliditetom da nema nikakvog cenzusa, a rekla je i da imamo različita vještačenja i da ništa nije ujednačeno.

Potpredsjednica Odbora za zdravstvo i socijalnu skrb Hrvatskog sabora, Maja Grba Bujević u svom govoru istaknula je da su donošenje Zakona o inkluzivnom dodatku i Zakona o osobnoj asistenciji te rješavanja pitanja sustavnog financiranja reprezentativnih udruga osoba s invaliditetom gorući problemi u našem društvu, te rješavanju treba pristupiti

odlučno i sustavno. Napomenula je kako su ovi zakoni na dobrobit ne samo osoba o kojima je danas riječ već potičući veću samostalnost osoba s invaliditetom u svakodnevnom životu ujedno smanjuju potrebu za neposrednom ovisnošću o tuđoj skrbi. Istaknula je i kako je okoliš još uvijek takav da nisu stvoreni svi preduvjeti za samostalan život osoba s invaliditetom što izaziva povećane troškove života i ukazuje na to da bi ti troškovi trebali biti pokriveni upravo kroz inkluzivni dodatak, te da donošenje Zakona osobno podržava u njegovoj žurnoj proceduri kako bi osobe s invaliditetom bile u mogućnosti živjeti humano i jednako kvalitetno kao i ostatak društva. Vezano uz Zakon o financiranju reprezentativnih udruga osoba s invaliditetom rekla je kako je neophodno osigurati održivost udruga osoba s invaliditetom koje putem svojih predstavnika zastupaju interese osoba s invaliditetom i uvelike utječu na njihovo socijalno uključivanje, te da ne mogu i ne smiju biti prepuštene slučaju već sustavnom organiziranju. Na kraju je istaknula da će Odbor za zdravstvo i socijalnu politiku učiniti baš sve da ih, čim se stvore preduvjeti, se raspravi i potakne njihovo donošenje na opće zadovoljstvo.

U raspravi vezanoj za Zakon o financiranju reprezentativnih udruga osoba s invaliditetom Marica Mirić je istaknula: „Vezano uz financiranje reprezentativnih udruga osoba s invaliditetom upravo i situacija s COVID-om je pokazala da su udruge ne samo jedino mjesto socijalnog uključivanja osoba s invaliditetom, nego da su udruge bile jedine koje su brinule i dan danas potiču državu da se donesu propisi i da se osigura sve ono što je neophodno u ovako teškim trenucima. I sama Konvencija o pravima osoba s invaliditetom, koja je u Hrvatskoj na snazi već 14 godina, u svojim člancima jasno naglašava kako je država dužna pružiti financijsku potporu reprezentativnim udrugama za njihov zagovarački rad. Udruge su se uključile u mrežu pružatelja socijalnih usluga projektno i programski, a usluge treba osigurati kontinuirano zbog čega i udruge trebaju u kontinuitetu imati osobe koje razumiju procese da bi pisale projekte za sve potrebne usluge, te zbog ovog načina

financiranja imamo veliku fluktuaciju radne snage.“ Na istu temu, pravobraniteljica za osobe s invaliditetom Anka Slonjšak rekla je kako su udruge izgubile svoju zagovaračku ulogu i ne bi opstale da ne provode niz projekata. Naglasila je ako želimo i dalje da udruge provode usluge osobne asistencije u tom slučaju udruge treba kapacitirati, moraju imati zaposlenog pravnika jer imaju zaposleno po 30 - 40 osobnih asistenata i imaju probleme sa zaposlenicima i iz područja radnog prava. Najviše je zabrinjava što se samo priča, a nikako da napravimo konkretan korak da krenemo u realizaciju. Saborska zastupnica Ljubica Lukačić, također se složila da se financiranje udruga osoba s invaliditetom treba donijeti, te da udruge trebaju biti prva „stepenica“, savjetodavna osobama s invaliditetom a one su zbog pisanja projekata izgubile tu funkciju. Istaknula je da se treba odlučiti hoće li će udruge pružati usluge, a ako i neće slaže se da trebaju određenu sustavnu podršku.

Savjetnica ministra Zvezdana Bogdanović u vezi financiranja udruga naglasila je da bi taj Zakon po njihovom mišljenju trebao biti Zakon kojeg će donositi Ministarstvo uprave, jer uz dužno poštovanje udruga osoba s invaliditetom i njihovu ulogu kao reprezentativnih udruga, ima još puno korisničkih skupina za koje bi se onda trebali donositi identični zakoni a to Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike nije u mogućnosti, niti je u mogućnosti osigurati tu količinu novca. Također je napomenula kako su za da se ovo pitanje riješi, ali kroz Ured za udruge i Nacionalnu zakladu za razvoj civilnoga društva, a smatra kako je Ministarstvo uprave ono koje mora procijeniti koje su to djelatnosti za koje se moraju osigurati sredstva za njihovo funkcioniranje.

Na kraju tematske rasprave, ispred organizatora, 8. Centra znanja, Marica Mirić istaknula je „Zahtjev pokreta osoba s invaliditetom je da se hitno sazove sastanak da se ova pitanja stave na dnevni red i da se riješe, jer predugo govorimo o preprekama koje nam stoje na putu. Kao zaključak zahtijevamo da u roku od 3 mjeseca riješimo prepreke, a u roku 6 mjeseci da se dođe do nacrtu Zakona.“

Snimku Skupa možete pogledati [ovdje](#).

Objavljeno Globalno izvješće o COVID-u

Krajem listopada 2020. koordinacijska skupina „COVID - 19 [Disability Rights Monitor](#)“ (DRM) objavila je **Globalno izvješće o COVID-u**. Izvješće predstavlja rezultate globalne ankete u kojoj su sudjelovale osobe s invaliditetom i drugi sudionici, a koja je napravljena između travnja i kolovoza ove godine. Koordinacijska grupa DRM poziva na hitne mjere država i međunarodne zajednice kako bi se zaustavio katastrofalni propust u zaštiti života, zdravlja i prava osoba s invaliditetom tijekom pandemije COVID-19. Izvješće nudi konkretne i ključne dokaze koji mogu poslužiti donositeljima zakona, zdravstvenim i socijalnim djelatnicima, civilnom društvu i svima koji nastoje osigurati da osobe s invaliditetom više ne budu uskraćene prilikom nastojanja da se suzbije pandemija. Izvješće analizira preko 2.100 odgovora na anketu koji su prikupljeni iz 134 zemlje svijeta. Većinu anketa ispunili su pojedinci s invaliditetom i članovi njihovih obitelji, dok je vrlo mali broj vlada ili neovisnih institucija koje su se odazvale anketi.

Izvješće ističe četiri glavne teme:

- neuspjeh u zaštiti života ljudi koji su smješteni u institucijama, koje su postale žarišta tijekom pandemije: umjesto davanja prioriteta hitnim mjerama za reintegraciju ljudi u zajednicu, ispitanici su istaknuli da su mnoge institucije zaključane, što ima fatalne posljedice.
- „lockdown“ uslijed kojeg ljudi nisu imali pristup osnovnim potrepštinama, uključujući hranu, a nisu im osigurane niti usluge poput osobne

asistencije. Strogo provođenje lockdowna od strane policije i sigurnosnih službi ponekad je imalo tragične rezultate.

- ozbiljna i višestruka kršenja ljudskih prava: žene i djevojke s invaliditetom doživjele su porast nasilja, djeci s teškoćama u razvoju uskraćen je pristup internetskom obrazovanju, a beskućnici s invaliditetom ili su privedeni i zatvoreni ili prepušteni sami sebi.
- zabrinjavajući je trend uskraćivanja osnovne i hitne zdravstvene zaštite, uključujući zabrinjavajuća izvješća o usvajanju diskriminatornih trijažnih postupaka: u nekim slučajevima osobama s invaliditetom izravno je uskraćen pristup liječenju od COVID-19 zbog njihovog invaliditeta.

Donosimo neke od **izjava osoba s invaliditetom** iz Izvješća:

“Koliko znam, djeca u institucijama su strogo zatvorena, više ne mogu imati kontakt sa svojim obiteljima. Oni su stvarno zatvoreni dok pružatelji usluga donose virus. Vrlo značajne mentalne posljedice.”
Osoba s invaliditetom, Belgija

“Djeca (s invaliditetom) i njihovi roditelji još uvijek su na ulici bez maski za lice, bez fizičkog distanciranja. Život im je u opasnosti.” *Organizacija osoba s invaliditetom, Nigerija*

“Zaboravili su na nas” *Žena s invaliditetom, Novi Zeland*

Politički sporazum: prava putnika u europskom željezničkom prometu

Nakon provedenih pregovora, predstavnici država članica Europske unije i Europskog parlamenta postigli su **1. listopada 2020. politički sporazum o pravima putnika u europskom željezničkom prometu**. Za vrijeme trajanja pregovora Europski forum osoba s invaliditetom na svojim stranicama objavio je da se pregovori odvijaju iza zatvorenih vrata, bez predstavnika putnika te da će pregledati sporazum čim bude objavljen i dati komentare na njega. EDF je zajedno sa članicama godinama vodio kampanju kako bi se osobama s invaliditetom osigurao jednak pristup željezničkom prijevozu. Yannis Vardakastanis, predsjednik EDF-a, rekao je "Želimo da putnici s invaliditetom mogu doći i otići i uhvatiti vlak kad žele, baš kao i svi drugi." U 2020. godini 100 milijuna građana Europske unije s invaliditetom i milijuni ostalih putnika sa smanjenom pokretljivošću još uvijek nemaju pravo putovati vlakom kad to žele. To je razlog zbog kojeg je 60.000 ljudi nedavno potpisalo internetsku peticiju kojom se traži jednak pristup željezničkom prijevozu.

Odbor za promet i turizam Europskog parlamenta odobrio je sporazum 29. listopada 2020. sa 38 glasova „za“, sedam „protiv“ te četiri „suzdržana“. Tekst sporazuma za sada je dostupan na engleskom jeziku, a možete ga pronaći ovdje. Prijedlog sporazuma mora još proći kroz niz faza, uključujući usvajanje od strane Vijeća EU, kao i drugo čitanje u Europskom parlamentu. Kroz dva mjeseca očekuje se lingvističko finaliziranje sporazuma i njegovo prevođenje na sve jezike Europske unije. Zatim će biti objavljen u Službenom listu EU, a primjenjivat će se 24 mjeseca kasnije.

Iako sporazum uključuje neka pozitivna poboljšanja za osobe s invaliditetom, EDF procjenjuje da je isti razočaravajući u mnogim ključnim područjima. Iz tog razloga EDF je **28. listopada 2020. objavio Izjavu** pod naslovom „**Prava putnika u europskom željezničkom prometu: ovaj politički sporazum nije proboj kojem smo se nadali**“, iz koje izdvajamo:

- Predsjednik EDF-a Yannis Vardakastanis rekao je: "Da bismo postigli jednak pristup željezničkom prijevozu, trebali smo napraviti goleme korake - umjesto toga poduzeti su dječji koraci."

- Ipak, ono što sporazum donosi je skraćivanje razdoblja prethodne predbilježbe o potrebi asistencije kako bi željezničke kompanije osigurale asistenciju, s 48 na 24 sata. Ali čak se ni to neće dogoditi odmah jer su države članice inzistirale na svom pravu da odgode primjenu ove odredbe do lipnja 2026. godine.
- Politički sporazum uključuje neke progresivne odredbe. Na primjer, drago nam je vidjeti da će se ojačati pravo na pristupačne informacije. Također je dobro vidjeti da će rezervacija asistencije biti besplatna, a također pozdravljamo bolju zaštitu naše opreme za mobilnost. **Ali sveukupni dojam je propuštena prilika za pružanje jednakog pristupa željezničkim putovanjima.**
- Članica odbora EDF-a Gunta Anca rekla je „Razočaravajuće je vidjeti da su gradske i prigradske usluge i dalje izuzete; u 21. stoljeću to se zasigurno ne može opisati kao napredak.“
- Također zabrinuti smo zbog ograničenja zbog kojih se osobe s invaliditetom mogu suočiti sa zahtjevima željezničkog osoblja da dokažu svoj invaliditet (...). „Mnoge zapreke u pristupu putovanjima izravna su posljedica nedovoljne osviještenosti osoblja o potrebama putnika s invaliditetom. Kvalitetno osposobljavanje može učiniti veliku razliku. Nažalost, sporazum je daleko ispod naših očekivanja na ovom području“, rekao je Vardakastanis.
- I posljednje, ali ne manje važno, smatramo da naše pravo na sudjelovanje u donošenju odluka, osposobljavanju i provođenju odluka nije dovoljno prepoznato u dokumentu.

Predsjednik EDF-a rekao je „Želimo srdačno zahvaliti onima u Europskom parlamentu koji su se borili za bolji sporazum i podijeliti naše razočaranje. **Borba za jednakost se nastavlja.**“

Gerard Quinn imenovan za novog Specijalnog izvijestitelja UN-a za prava osoba s invaliditetom

U kolovozu ove godine istekao je mandat prvoj Specijalnoj izvijestiteljici UN-a za prava osoba s invaliditetom, Cataline Devandas, koja je tu dužnost obavljala od 2014. godine. Devandas je tijekom mandata izradila mnoge preporuke vezane za [socijalnu zaštitu, sudjelovanje građana, usluge podrške, inkluzivne politike za postizanje ciljeva održivog razvoja, seksualna i reproduktivna prava, poslovnu sposobnost](#), kao i preporuke u područjima bitnim za izradu javnog političkog okvira koji je inkluzivan za osobe s invaliditetom.

Dana 6. listopada 2020. Vijeće UN-a za ljudska prava imenovalo je Gerarda Quinna za novog Specijalnog izvijestitelja UN-a za prava osoba s invaliditetom. Quinn je profesor emeritus prava na Nacionalnom sveučilištu u Irskoj, sa značajnom karijerom u javnoj službi. Član je znanstvenog odbora Agencije EU za temeljna prava (FRA), s iskustvom rada u Europskoj komisiji na politici jednakosti, a imenovan je i na dužnost potpredsjednika Odbora za socijalna prava Vijeća Europe. Također, provodio je studije za Ured UN-ovog Visokog povjerenika za ljudska

prava te vodio izaslanstvo organizacije Rehabilitation International tijekom izrade Konvencije o pravima osoba s invaliditetom. Novi Specijalni izvijestitelj izjavio je da će mu prioritet u radu biti osigurati da se glasovi osoba s invaliditetom snažno i jasno čuju u globalnim odgovorima na nesreće uzrokovane pandemijom, klimatskim promjenama i oružanim sukobima. Istaknuo je potrebu za sustavnim promjenama koje će podupirati provedbu Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom, kao i važnost usmjeravanja pozornosti na kulturne i strukturne promjene potrebne za postizanje Ciljeva održivog razvoja.

Mandat specijalnog izvijestitelja UN-a za prava osoba s invaliditetom podrazumijeva rad na promicanju, provedbi i praćenju prava osoba s invaliditetom u svijetu, što uključuje i posjete državama isključivo na poziv države, ne civilnog društva), sastavljanje izvješća i konkretne preporuke o tome kako bolje štititi prava osoba s invaliditetom. Više informacija o mandatu specijalnog izvijestitelja možete pronaći [ovdje](#), a više o Gerardu Quinnu možete saznati [ovdje](#).

Strategija o pravima osoba s invaliditetom 2021. -2030.

Europska komisija je krajem listopada 2020. objavila [Putokaz](#) o **Europskoj Strategiji za osobe s invaliditetom 2021.- 2030.** Europski forum osoba s invaliditetom smatra da su sve teme i sektori koje je Forum želio, uključeni u potencijalni nacrt Strategije. Cilj Strategije je osigurati osobama s invaliditetom punu socijalnu i ekonomsku uključenost na jednakoj osnovi s drugima i život bez diskriminacije. Strategija će se usredotočiti na provedbu Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom, a nadovezat će se na Strategiju o pravima osoba s invaliditetom 2010.-2020. Ciljanim

djelovanjem Strategija će osigurati da se prava osoba s invaliditetom uzimaju u obzir u svim politikama, programima i instrumentima Europske unije.

Otvoreno je savjetovanje o Europskoj strategiji o pravima osoba s invaliditetom 2021.-2030., koje traje do 12. studenog 2020., a Europska komisija poziva sve zainteresirane da daju svoje komentare. U savjetovanje se možete uključiti [ovdje](#).

Vladavina prava: Prvo godišnje izvješće o stanju u EU

Europska komisija je 30. rujna 2020. objavila [prvo izvješće o vladavini prava na razini EU-a](#), koje sadržava informacije iz svih država članica Europske unije. Mnoge članice imaju visoke standarde vladavine prava, ali se EU i dalje suočava s velikim izazovima u tom području. U izvješću se obrađuju **četiri glavna stupa** sa snažnim utjecajem na vladavinu prava: **nacionalni pravosudni sustavi, okviri za borbu protiv korupcije, sloboda i pluralizam medija te druga institucionalna pitanja povezana sa sustavom provjere i ravnoteže** koja su bitna za djelotvoran sustav demokratskog upravljanja.

Cilj Izvješća o vladavini prava je proširiti postojeći paket instrumenata EU-a odnosno dodati mu novi **preventivni instrument** te pokrenuti **uključivu raspravu** i izgradnju kulture vladavine prava u cijeloj Europskoj uniji. Izvješće bi državama članicama trebalo koristiti kad budu tražile najbolji način rješavanja nedostataka. Pruža im pomoć učiti iz iskustava drugih zemalja i pokazati kako se vladavina prava može dodatno ojačati uz potpuno poštovanje nacionalnih ustavnih sustava i tradicija.

Donosimo sažetak [izvješća o vladavini prava za Republiku Hrvatsku](#):

- hrvatski pravosudni sustav postigao je napredak u smanjenju zaostalih predmeta i poboljšanju elektroničke komunikacije na sudovima, ali još uvijek doživljava ozbiljne izazove u pogledu učinkovitosti i kvalitete. Razina percepcije neovisnosti pravosuđa i dalje je među najnižima u EU;
- Državnom sudbenom vijeću i Državnom odvjetničkom vijeću nedostaje nadograđeni informacijski sustav koji bi im omogućio da

učinkovito provjeravaju izjave o imovini sudaca i državnih odvjetnika,

- centralizirana poštanska dostava sudskih dokumenata pozitivan je primjer uštede resursa na sudovima,
- Hrvatska ima zakonski i politički okvir za široku prevenciju korupcije u javnom sektoru. Mreža vlasti pridonosi donošenju politika protiv korupcije u svim granama vlasti. Međutim, i dalje postoje nedostaci u zakonodavstvu i praksi u području borbe protiv korupcije, a posebno zabrinjava korupcija na lokalnoj razini,
- u rujnu 2020. ministar pravosuđa i uprave najavio je novu *Strategiju borbe protiv korupcije za razdoblje 2021. - 2030. godine*,
- hrvatski pravni i institucionalni okvir jamči pluralizam medija. Agencija za elektroničke medije, koja je regulator audiovizualnih medija, funkcionira transparentno, ali nije u potpunosti zaštićena od političkog utjecaja u odnosu na postupak odabira članova njezinog upravljačkog tijela. Posljednjih godina zabilježen je velik broj parnica protiv novinara, kao i prijetnje fizičkim napadima i uznemiravanje putem interneta, što bi moglo imati utjecaja na uređivačku politiku medijskih kuća i na rad istraživačkih novinara,
- postoje mogućnosti za savjetovanje sa zainteresiranom javnošću, a Pučka pravobraniteljica i Povjerenik za informacije nadležni su za zaštitu prava na pristup javnim informacijama. Međutim, uključenost građana u donošenje odluka i dalje je relativno slaba. Vlada priprema *Nacionalni plan za potporu civilnom društvu za razdoblje 2020. - 2026. godine*.

Rana intervencija nedostupna mnogoj djeci u RH

UNICEF je u suradnji s RISE institutom iz SAD-a uz podršku Ministarstva zdravstva RH proveo **“Analizu usluga rane intervencije u Hrvatskoj”**. Rezultate Analize predstavila je 13. listopada 2020. predstojnica Ureda UNICEF- a za Hrvatsku **Regina M. Castillo**. Svrha Analize je pružiti pregled usluga rane intervencije, analizu politike i korisnu bazu podataka i saznanja o uslugama rane intervencije u Hrvatskoj kako bi se pružila podrška postupnom razvoju, poboljšanju i proširenju nacionalnoga sustava rane intervencije.

Glavni nalazi ove Analize pokazuju da:

- više od 24.000 djece u dobi do pet godina su potencijalni primatelji usluga rane intervencije,
- samo 1 od 8 djece potencijalnih primatelja dobiva usluge rane intervencije,
- 47 programa rane intervencije u Hrvatskoj koristi 2.914 djece u dobi od 0 do 5 godina,
- 15 županija ima barem jedan program rane intervencije,
- 10% obitelji uključenih u programe rane intervencije žive u ruralnim područjima,
- za 85% obitelji, usluge rane intervencije su predaleko od njihovih domova,
- 45% obitelji djece s teškoćama u razvoju ne uključuje se u programe rane intervencije radi stigme povezane s teškoćama/invaliditetom te

- 15% do 25% obitelji uključenih u usluge rane intervencije žive u siromaštvu.

UNICEF je temeljem provedene Analize dao glavne Zaključke i Preporuke po 12 područja.

Preporuke se odnose na:

- usvajanje strategije i akcijskoga plana rane intervencije,
- razvoj i provedbu smjernica i postupaka programa rane intervencije,
- utvrđivanje i provedbu standarda za djelatnike i usluge rane intervencije,
- izradu nacionalnoga organizacijskog okvira rane intervencije i djelotvorne međusektorske koordinacije usluga rane intervencije,
- pružanje revizije za podršku i supervizije za sustav i programe rane intervencije u cilju postizanja osiguranja kvalitete,
- razvoj nacionalne baze podataka djece korisnika usluga rane intervencije i sustava za praćenje, ocjenu, izvješćavanje, planiranje i odgovornost programa rane intervencije,
- razvoj univerzalnoga sustava razvojnoga probira djeteta i upućivanja,

- planiranje i provedbu kampanja i inicijativa za zagovaranje politike i društvenu komunikaciju na općinskoj, županijskoj i državnoj razini,
- osmišljavanje i provedbu pilot projekta za kvalitativno poboljšanje programa rane intervencije,
- razvoj faznoga plana ulaganja sa smjernicama za regionalnu ravnopravnost i razvoj, maksimalno iskorištavanje resursa i praćenje troškova.

U Analizi se kao velika prednost rane intervencije u Hrvatskoj ističu visoko kvalificirani i iskusni stručnjaci kao i trend rasta sredstava koja se godišnje osiguravaju za tu svrhu što pokazuje opredjeljenje Hrvatske da osigura usluge za djecu s razvojnim teškoćama i njihove obitelji.

Vlada RH je osnovala Povjerenstvo za ranu intervenciju u djetinjstvu i Izvršnu radnu skupinu za izradu Nacionalnog strateškog plana za razvoj rane intervencije u djetinjstvu. „Ovo istraživanje je od velike važnosti, jer nam daje uvid u sadašnje stanje i daje smjernice za izgradnju sustava rane intervencije. Vjerujemo da bi se, u fazama kroz razdoblje od pet do sedam godina, mogla ostvariti potpuna nacionalna pokrivenost uslugama rane intervencije te osigurati dostupnost tih usluga, bliže domu obitelji djece s razvojnim teškoćama i razvojnim rizicima“, **kazao je ministar zdravstva Vili Beroš.**

Regina M. Castillo upozorila je na geografsku nejednakost u dostupnosti programa i potrebu za širenjem usluga, dok je pravobraniteljica za osobe s invaliditetom **Anka Slonjšak** istaknula da se niz godina upozorava da neosiguravanje primjerene stručne podrške djeci s teškoćama u razvoju u smislu ranog poticanja razvoja predstavlja nepoštivanje odredbi Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom, ali predstavlja i diskriminaciju djece s osnova zdravstvenog stanja. Upozorila je na zabrinjavajuće podatke o broju djece koja zbog izostanka usluga neće razviti vlastite potencijale. Pravobraniteljica za djecu **Helenca Pirnat Dragičević** nužnim je ocijenila ulaganje dodatnih napora na razvijanju programa prilagođenih potrebama djece, dobnim skupinama i okolnostima u kojima žive.

Cjelokupno izvješće dostupno je [OVDJE](#).

